

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 3 від 27.03.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

від 07.04.2025 № 25

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації
«Підготовка освітніх експертів
за напрямом “Особливості інституційного аудиту в ЗЗСО”»**

Укладач: Капустін І.В., викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти,
завідувач Центру моніторингу якості освіти

Цільова група: педагогічні працівники, які будуть залучені до проведення
інституційного аудиту

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри
соціально-гуманітарної
освіти

№ 3 від 21.03.2025

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна

НАПРЯМИ: розвиток компетентностей відповідно до Професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.09.2021 № 568-21 «Про затвердження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти"» та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800

МЕТА: професійний розвиток педагогічних працівників через оволодіння базовими знаннями та практичними уміннями з питань проведення інституційного аудиту в закладах ЗЗСО

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Забезпечити розвиток та удосконалення набутих компетентностей відповідно до професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.09.2021 № 568-21, у межах професійної діяльності або галузі знань

- A1. Нормативно-правової компетентності;
- A2. Компетентності стратегічного управління закладом освіти.

2. Ознайомити педагогічних працівників з теоретичними основами інституційного аудиту та особливостями його проведення в закладах загальної середньої освіти.

3. Надати практичні інструменти для проведення інституційного аудиту в закладах загальної середньої освіти.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним із завдань реформування освітньої галузі в Україні є створення системи забезпечення якості освіти, складником якої є система зовнішнього забезпечення якості освіти. До інструментів, процедур та заходів забезпечення і підвищення якості освіти віднесено інституційний аудит, що передбачає оцінювання освітніх і управлінських процесів у закладі освіти, внутрішньої системи забезпечення якості освіти та перевірку додержання закладом освіти вимог законодавства у сфері освіти.

До проведення інституційного аудиту залучаються освітні експерти – педагогічні працівники, які пройшли відповідне навчання та підготовлені до оцінювання освітніх і управлінських процесів у закладі загальної середньої освіти.

Освітній експерт – це особа, яка має досконало володіти знаннями щодо розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти, особливостей

інституційного аудиту в закладах загальної середньої освіти, уміннями використовувати відповідні методики, інструментарій, методи збору інформації для оцінювання освітнього середовища, педагогічної діяльності педагогічних працівників, діяльності здобувачів освіти та управлінських процесів у ЗЗСО.

Від освітніх експертів залежить якісне проведення інституційного аудиту, надання за його підсумками змістовних рекомендацій щодо підвищення якості освітньої діяльності, удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, приведення освітніх і управлінських процесів у закладі освіти у відповідність.

З огляду на це, актуальності набуває питання підготовки освітніх експертів, здатних забезпечити якісне проведення інституційного аудиту.

Освітню програму розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168, наказів МОН України від 30.11.2020 № 1480 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти», від 30.04.2021 № 491 «Деякі питання здійснення державного нагляду (контролю) у сфері загальної середньої освіти», листа Державної служби якості освіти України від 28.05.2019 р. № 01/01-22/1333 «Щодо окремих питань формування системи забезпечення якості освіти», Типової програми підвищення кваліфікації новопризначених керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16.09.2022 № 817, Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 905, актуальних наукових розробок у галузі менеджменту освіти.

Обсяг: 30 годин (1 кредит)

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Освітній процес будується з акцентом на ознайомлення з державною політикою щодо забезпечення якості освіти, розбудовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та сутністю інституційного аудиту як комплексної зовнішньої перевірки та оцінюванні освітніх та управлінських процесів.

Навчання передбачає практичні заняття з оволодіння педагогічними працівниками методикою, інструментарієм та методами збору інформації, що використовуються для оцінювання освітніх і управлінських процесів у закладі загальної середньої освіти.

Освітня програма враховує професійні потреби слухачів, надає можливість обирати завдання для опрацювання відповідно до їх інтересів і потреб.

Після опанування всіх навчальних модулів проводиться рефлексія, що допомагає слухачам проаналізувати їх прогрес та оцінити здатність до проведення інституційного аудиту в закладах загальної середньої освіти.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу: комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Очікувані результати охоплюють

1. Знання й розуміння

- Знати методики, інструментарію та методів збору інформації для оцінювання освітнього середовища, педагогічної діяльності педагогічних працівників, діяльності здобувачів освіти, управлінських процесів у ЗЗСО.
- Розуміти процедури проведення анкетування учасників освітнього процесу, використання відповідної методики та інструментарію.
- Мати уявлення про алгоритм використання результатів анкетування учасників освітнього процесу.

2. Уміння

- Реалізовувати методики для оцінювання освітнього середовища педагогічної діяльності педагогічних працівників, діяльності здобувачів освіти, управлінських процесів у ЗЗСО.
- Застосовувати відповідні методи збору інформації для оцінювання освітніх і управлінських процесів у ЗЗСО.
- Використовувати інструментарій під час проведення спостереження за освітнім середовищем та навчальним заняттям, вивчення документації.
- Аналізувати результати оцінювання освітніх і управлінських процесів у ЗЗСО.
- Визначати проблеми за результатами оцінювання освітніх і управлінських процесів у ЗЗСО та надавати рекомендації щодо підвищення якості освітньої діяльності, удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

3. Диспозиції (цінності, ставлення)

- Бути відповідальним за результати роботи освітнього експерта.
- Здійснювати партнерську взаємодію із суб'єктами освітньої та управлінської діяльності.
- Забезпечувати прозорість та інформаційну відкритість.
- Дотримуватися принципів академічної доброчесності.
- Усвідомлювати необхідність професійної мобільності й гнучкості.

- Виявляти незалежність та несприйняття корупційних форм поведінки.
- Мати позитивне ставлення до інтеграції кейс-методу в навчальний процес для розвитку практичних компетентностей учнів.
- Усвідомлювати необхідність професійної мобільності й гнучкості.
- Розвивати здатність здійснювати оцінювання освітніх і управлінських процесів на засадах людиноцентризму.

Компетентності:

- **Нормативно-правова компетентність (A1)** – здатність керуватися в експертній діяльності нормативно-правовими документами з питань створення та розбудови системи забезпечення якості освіти
- **Компетентність стратегічного управління закладом освіти (A2)** – здатність здійснювати оцінювання освітніх і управлінських процесів, ухвалювати рішення за підсумками інституційного аудиту, що ґрунтуються на оцінці існуючих альтернатив і ризиків

КУРИКУЛУМ

**курсів підвищення кваліфікації «Підготовка освітніх експертів
за напрямом “Особливості інституційного аудиту в ЗЗСО”»**

№ з/п	Назва модуля	К-сть год / кредитів
1.	Система забезпечення якості освіти в Україні	9
2.	Оцінювання освітніх і управлінських процесів у ЗЗСО	18
3.	Організаційно-підсумковий	3
	Разом год / кредитів	30 / 1

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
курсів підвищення кваліфікації «Підготовка освітніх експертів
за напрямом “Особливості інституційного аудиту в ЗЗСО”»

№ тем и	Назва модуля, теми	Індекси компетентностей, що розвиваються	Кількість годин
1.	Модуль 1. Система забезпечення якості освіти в Україні		
1.1	Зміст та основні напрями реформування шкільної освіти. Концепція Нової української школи	A1	2
1.2	Нормативно-правові документи з питань створення і розбудови системи забезпечення якості освіти та державного нагляду (контролю) у закладах загальної середньої освіти. Повноваження Державної служби якості освіти України та її територіальних органів	A1	1
1.3	Рекомендації до побудови та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти в ЗЗСО («Абетка для директора»)	A1	2
1.4	Процедура, методика та інструментарій для проведення оцінювання освітніх і управлінських процесів у ЗЗСО під час інституційного аудиту	A1, A2	1
1.5	Етапи проведення інституційного аудиту	A1	1
1.6	Документи, що складаються за результатами інституційного аудиту: аналітична довідка; звіт про проведення інституційного аудиту; висновок про якість освітньої діяльності закладу освіти, внутрішню систему забезпечення якості освіти; рекомендації щодо вдосконалення діяльності закладу освіти; акт перевірки	A1	1
1.7	Права та обов'язки членів експертної групи	A1	1
Усього годин за модулем			9
2.	Модуль 2. Оцінювання освітніх і управлінських процесів у ЗЗСО		
2.1	Оцінювання освітнього середовища: методика, інструментарій та методи збору	A2	2

	інформації, що використовуються для оцінювання		
2.2	Заповнення форм спостережень за освітнім середовищем. Складання довідки	A2	2
2.3	Оцінювання діяльності педагогічних працівників: методика, інструментарій та методи збору інформації, що використовуються для оцінювання	A2	2
2.4	Заповнення форм спостереження за навчальним заняттям	A2	2
2.5	Оцінювання діяльності здобувачів освіти: методика, інструментарій та методи збору інформації, що використовуються для оцінювання	A2	2
2.6	Методика та інструментарій для проведення анкетування учасників освітнього процесу. Алгоритм використання результатів анкетування	A2	2
2.7	Оцінювання управлінських процесів: методика, інструментарій та методи збору інформації, що використовуються для оцінювання	A2	2
2.8	Вивчення документації, заповнення форми вивчення документації	A2	2
2.9	Моніторинг ефективності освітніх і управлінських процесів у ЗЗСО	A2	2
	Усього годин за модулем		18
3.	Модуль 3. Організаційно-підсумковий		
3.1	Настановне заняття. «Очікування від навчання»	A1	1
3.2	Рефлексія. «Професійні навички освітнього експерта: які у мене сформовано та як їх застосую у своїй практиці». Підсумкове тестування	A2	2
	Усього годин за модулем		3
	Разом годин / кредитів за освітньою програмою		30 /1

Рекомендована література

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ:

1. Деякі питання здійснення державного нагляду (контролю) у сфері загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 30.04.2021 №491 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-zdijsnennya-derzhavnogo-naglyadu-kontrolyu-u-sferi-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
2. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>
3. Порядок організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 01.06.2005 року № 242/329 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0661-05>
4. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
5. Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020 № 1480 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/77685/
6. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 року № 545 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
7. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 року № 1669 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18>
8. Про затвердження Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 року № 616 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1093-01>
9. Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 року № 974 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-16>
10. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 року № 974 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-16>

науки України від 08.06.2018 року № 609 [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https:// zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18)

11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

12. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 22.03.2022 № 2157-IX, від 23.02.2023 № 2925-IX) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Архітектурна доступність шкіл: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.education-inclusive.com/wp-content/docs/architecturnadostupnist-shkil.pdf>

2. Беляєва О. Булінг зсередини: причини та наслідки / О. Беляєва // Психолог. – 2019. – № 1 (649). – С. 12-19.

3. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. – Київ, Державна служба якості освіти, 2020 – 240 с.

4. Богатирьова І. М. Технологія побудови індивідуальних освітніх траєкторій при навчанні геометрії / І. М. Богатирьова // Didactics of mathematics: Problems and Investigations. – Issue # 35. – 2011. – С. 127. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dm.inf.ua/_35/127-130.pdf

5. Васюник-Кулієва М. Універсальний дизайн в освіті [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/938-universalnij-dizajn-v-osviti>

6. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О. В. Авраменко. – Кіровоград: Лисенко В.Ф., 2011. – 360 с.

7. Гаврилюк О. С. Організація дослідно – експериментальної діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі / О. С. Гаврилюк // Таврійський вісник освіти, № 4 (52), 2015. – С. 26

8. Громовий В. В. Самооцінювання якості роботи закладу загальної середньої освіти / В. В. Громовий. – Київ, 2019. – 86 с.

9. Кабан Л. В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі [Електронний ресурс] / Л. В. Кабан – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4471

10. Климчук А.О. Мотивація та стимулювання персоналу в ефективному управлінні підприємством та підвищенні інноваційної діяльності. – [Електронний ресурс] / А.О. Климчук, А.М. Михайлов // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2018. – № 1. – С. 218-234. – Режим доступу: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2018_1_218_234.pdf

11. Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.1 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] – К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 – 370 с.

12. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В.Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
13. Кучерова О. М. Модернізація бібліотек загальноосвітніх закладів у контексті гуманізації та інформатизації освіти / О. М. Кучерова // Вісник Харківської державної академії культури. – 2012. – Вип. 37. – С. 85-95.
14. Медіаграмотність для освітян [Електронний ресурс] / Горбачов Сергій, Найдьонова Любов. Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу: посібник / О. І. Ляшенко, Т. О. Лукіна, І. Є Булах, М. Р. Мруга// – Київ: Педагогічна думка, 2012. – 160 с.
15. Методичні рекомендації щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/1klas-nysh/nmo-923-dodatok.pdf>
16. Микитюк О. Особистісно орієнтований розвиток педагога у контексті компетентнісного підходу [Електронний ресурс] / О. Микитюк // Педагогіка і психологія професійної освіти, № 6, 2012. – С. 32-38. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/24032/1/5-32-38.pdf>
17. Муқан Н. В., Грогодза І. Ю. Професійний розвиток педагогів: теоретичні та методологічні аспекти [Електронний ресурс] / Н. В. Муқан, І. Ю. Грогодза // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2013, № 5 (31). – С. 18-27 — Режим доступу: <http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/3090/1/Profesiyniy%20rozvytok%20pedahohiv.pdf>
18. Найдьонова Л. А. Кібербулінг або віртуальна агресія. Способи розпізнання і захист дитини / Л. А. Найдьонова // – К., 2014. – 96 с.
19. Нова українська школа: поради для вчителя (науково-методичний посібник) [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу: http://ippobuk.cv.ua/images/2018/2018-02/poradnyk_vchutelu.pdf
20. Організація цивільного захисту у загальноосвітньому закладі [Електронний ресурс] // Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Сумської області. – 2017. – Режим доступу: <http://www.nmz.sumy.ua/wp-content/uploads/2018/01/MRKZOZ.pdf>
21. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупасової А. А. – К: «А. С. К.», 2012. – 308 с.
22. Основи педагогічного оцінювання: [навчально-методичний посібник] / Т. М. Канівець. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – 102 с.
23. Панасенко Е. Підготовка майбутнього вчителя до дослідно-експериментальної роботи в загальноосвітніх школах. / Еліна Панасенко // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти: збірник наукових праць, Вип. 2, Слов'янськ, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2015. – С. 35.
24. Психолого-педагогічний супровід процесу адаптації учнів 5-го класу (розробка практичного психолога М. О. Ільницької) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/psihologo-pedagogichniy-suprovid-prosesu-adaptaciuchniv-5-go-klasu-63065>

.html<https://naurok.com.ua/psihologopedagogichniy-suprovid-prosesu-adaptaci-uchni-v-5-goklasu-63065.html>

25. Соловйова О. Д. Організація роботи з розв'язання проблем насильства в загальноосвітньому навчальному закладі. Методичні рекомендації / О. Д. Соловйова, Є. В. Дубровська. – Київ: 2016. – 81 с.

26. Софій Н. З. Універсальний дизайн в освіті: посібник [Електронний ресурс] / Н. З. Софій // ТОВ «Видавничий дім «Плеяди» – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/282/>

27. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи: Монографія / За ред. Ляшенко О. І., Жука Ю. О. – К.: Педагогічна думка, 2014. – 200 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://undip.org.ua/news/library/monografii_detail.php?ID=3053

28. Федорович І. Розумне пристосування. Від теорії до практики [Електронний ресурс] / Ірина Федорович – Режим доступу: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/13736.pdf>